

SDĚLENÍ

Ministerstva zahraničních věcí

Ministerstvo zahraničních věcí sděluje, že dne 1. února 1995 byla ve Štrasburku přijata Rámcová úmluva o ochraně národnostních menšin.

Jménem České republiky byla Úmluva podepsána ve Štrasburku dne 28. dubna 1995.

S Úmluvou vyslovil souhlas Parlament České republiky a schválil ji podle článku 39 odst. 4 Ústavy České republiky jako mezinárodní smlouvu o lidských právech a základních svobodách ve smyslu článku 10 Ústavy České republiky. Prezident republiky Úmluvu ratifikoval.

Ratifikační listina byla uložena u generálního tajemníka Rady Evropy, deponitáře Úmluvy, dne 18. prosince 1997.

Úmluva vstoupila v platnost na základě svého článku 28 odst. 1 dnem 1. února 1998 a pro Českou republiku podle odstavce 2 téhož článku vstoupila v platnost dnem 1. dubna 1998.

Český překlad Úmluvy se vyhláší současně.

RÁMCOVÁ ÚMLUVA

o ochraně národnostních menšin

Členské státy Rady Evropy a ostatní státy, které podepsaly tuto rámcovou Úmluvu,

majíce na zřeteli, že cílem Rady Evropy je dosažení větší jednoty mezi jejími členy za účelem zachování a uskutečňování ideálů a zásad, jež jsou jejich společným dědictvím;

majíce na zřeteli, že jednou z metod, jimiž má být tohoto cíle dosaženo, je zachování a další naplňování lidských práv a základních svobod;

přejíce si nadále se řídit Deklarací hlav států a vlád členských států Rady Evropy, přijatou dne 9. října 1993 ve Vídni;

rozhodnuty chránit na svých územích existenci národnostních menšin;

majíce na zřeteli, že převratné události v historii Evropy ukázaly, že ochrana národnostních menšin má základní význam pro stabilitu, demokratickou bezpečnost a mír na tomto kontinentě;

majíce na zřeteli, že pluralitní a skutečně demokratická společnost by měla nejen respektovat etnickou, kulturní, jazykovou a náboženskou identitu každého příslušníka národnostní menšiny, ale zároveň i vytvářet vhodné podmínky umožňující tuto identitu vyjadřovat, zachovávat a rozvíjet;

majíce na zřeteli, že vytvoření ovzduší tolerance a dialogu je nezbytné k tomu, aby kulturní rozmanitost byla pro každou společnost zdrojem a faktorem nikoliv dělení, ale obohacení;

majíce na zřeteli, že vytvoření tolerantní a prosperující Evropy nezávisí jen na spolupráci mezi státy, ale že rovněž vyžaduje přeshraniční spolupráci mezi místními a regionálními institucemi, aniž by to bylo na újmu ústavě a územní celistvosti každého státu;

majíce na paměti Úmluvu o ochraně lidských práv a základních svobod a Protokoly k ní;

majíce na paměti závazky, týkající se ochrany národnostních menšin, obsažené v úmluvách a deklaracích Spojených národů a v dokumentech Konference o bezpečnosti a spolupráci v Evropě, zejména v Kodaňském dokumentu z 29. června 1990;

rozhodnuty definovat zásady, jež mají být respektovány, a závazky z nich plynoucí tak, aby byla v členských státech a dalších státech, které se mohou stát stranami tohoto instrumentu, zajištěna účinná ochrana národnostních menšin a práv a svobod příslušníků těchto menšin, a to v rámci právního státu, respektující územní celistvost a národní suverenitu států;

odhodlány uplatňovat zásady stanovené touto rámcovou Úmluvou prostřednictvím vnitrostátního zákonodárství a příslušné vládní politiky, dohodly se na následujícím:

ODDÍL I

Článek 1

Ochrana národnostních menšin a práv a svobod příslušníků těchto menšin tvoří nedílnou část mezinárodní ochrany lidských práv a jako taková spadá do rámce mezinárodní spolupráce.

Článek 2

Ustanovení této rámcové Úmluvy jsou prováděna v dobré víře, v duchu porozumění a tolerance a v souladu se zásadami dobrého sousedství, přátelských vztahů a spolupráce mezi státy.

Článek 3

1. Každý příslušník národnostní menšiny má právo svobodně si zvolit, zda chce či nechce být za takového příslušníka považován, a žádná nevýhoda nesmí vzejít z této volby nebo z výkonu práv s ní spojených.

2. Příslušníci národnostních menšin mohou vykonávat práva a požívat svobod, vyplývajících ze zásad zakotvených v této rámcové Úmluvě, jednotlivě, jakož i společně s jinými.

ODDÍL II

Článek 4

1. Strany se zavazují, že příslušníkům národnostních menšin zaručí právo rovnosti před zákonem a stejné ochrany zákona. V tomto ohledu je jakákoliv diskriminace založená na příslušnosti k národnostní menšině zakázána.

2. Strany se zavazují přijmout, kde je to nezbytné, odpovídající opatření k prosazování plné a účinné rovnosti příslušníků národnostních menšin a příslušníků většiny ve všech oblastech hospodářského, společenského, politického a kulturního života. V tomto ohledu berou náležitě v úvahu specifické podmínky příslušníků národnostních menšin.

3. Opatření přijatá v souladu s odstavcem 2 nejsou považována za akt diskriminace.

Článek 5

1. Strany se zavazují podporovat podmínky nezbytné pro příslušníky národnostních menšin k tomu, aby mohli zachovávat a rozvíjet svou kulturu a uchovávat si základní prvky své identity, zejména své náboženství, jazyk, tradice a kulturní dědictví.

2. Aniž by to bylo na újmu opatřením přijatým v rámci sledování jejich obecné integrační politiky, strany upustí od politiky nebo praxe směřující k asimilaci příslušníků národnostních menšin proti jejich vůli a chrání tyto příslušníky před jakýmkoliv kroky směřujícími k takové asimilaci.

Článek 6

1. Strany podporují duch tolerance a dialog mezi kulturami a přijímají účinná opatření za účelem podpory vzájemného respektu a porozumění a spolupráce mezi všemi osobami žijícími na jejich území bez ohledu na jejich etnickou, kulturní, jazykovou nebo náboženskou identitu, a to zvláště v oblasti vzdělání, kultury a sdělovacích prostředků.

2. Strany se zavazují přijmout vhodná opatření na ochranu osob, které mohou být vystaveny hrozbám nebo aktům diskriminace, nepřátelství nebo násilí v důsledku jejich etnické, kulturní, jazykové nebo náboženské identity.

Článek 7

Strany zajistí respektování práva všech příslušníků národnostních menšin na svobodu pokojného shromažďování, svobodu sdružování, svobodu vyjadřování a svobodu myšlení, svědomí a vyznání.

Článek 8

Strany se zavazují uznávat, že každý příslušník národnostní menšiny má právo vyznávat své náboženství nebo víru a zakládat náboženské instituce, organizace a sdružení.

Článek 9

1. Strany se zavazují uznávat, že právo na svobodu vyjadřování každého příslušníka národnostní menšiny zahrnuje svobodu zastávat názory a přijímat a rozšiřovat informace a myšlenky v menšinovém jazyce bez zasahování veřejné moci a bez ohledu na hranice. V rámci svého právního řádu strany zajistí, aby příslušníci národnostních menšin nebyli diskriminováni ve svém přístupu ke sdělovacím prostředkům.

2. Odstavec 1 nebrání stranám, aby vyžadovaly udělování povolení pro rozhlasové a televizní vysílání nebo provozování kin, a to bez diskriminace a na základě objektivních kritérií.

3. Strany příslušníkům národnostních menšin nebrání v tvorbě a užívání tiskovin. V právním rámci rozhlasového a televizního vysílání zajistí, pokud možno a s ohledem na ustanovení odstavce 1, aby bylo příslušníkům národnostních menšin umožněno tvořit a užívat své vlastní sdělovací prostředky.

4. V rámci svého právního řádu strany přijímají odpovídající opatření k usnadnění přístupu příslušníků národnostních menšin ke sdělovacím prostředkům a opatření na podporu tolerance a umožnění kulturního pluralismu.

Článek 10

1. Strany se zavazují uznávat, že každý příslušník národnostní menšiny má právo svobodně a bez zasahování užívat svůj menšinový jazyk, a to v soukromí i na veřejnosti, ústně i písemně.

2. V oblastech obývaných příslušníky národnostních menšin tradičně nebo ve značném množství, pokud to tito příslušníci vyžadují a kde takový požadavek odpovídá skutečné potřebě, strany, pokud možno, usilují o zajištění podmínek, které by umožnily používání menšinového jazyka ve vztazích mezi těmito příslušníky a správními orgány.

3. Strany se zavazují zaručit právo každého příslušníka národnostní menšiny být neprodleně a v jazyce, kterému rozumí, informován o důvodech svého zatčení a o povaze a důvodech obvinění proti němu a obhajovat se v tomto jazyce, pokud je to nezbytné, s bezplatnou pomocí tlumočnicka.

Článek 11

1. Strany se zavazují uznávat, že každý příslušník národnostní menšiny má právo používat své příjmení (jméno po otci) a křestní jména v menšinovém jazyce a právo na jejich oficiální uznání způsobem určeným jejich právním řádem.

2. Strany se zavazují uznávat, že každý příslušník národnostní menšiny má právo v menšinovém jazyce rozmísťovat veřejně viditelné znaky, nápisy a další informace soukromé povahy.

3. V oblastech tradičně obývaných značným množstvím příslušníků určité národnostní menšiny strany usilují, v rámci svého právního řádu, včetně, pokud je to vhodné, dohod s jinými státy a s přihlédnutím ke svým specifickým podmínkám uvádět tradiční místní názvy, názvy ulic a další topografická označení určená pro veřejnost rovněž v menšinovém jazyce, pokud existuje dostatečný požadavek na taková označení.

Článek 12

1. Pokud je to vhodné, strany v oblasti vzdělání a výzkumu přijímají opatření na podporu znalostí kultury, historie, jazyka a náboženství svých národnostních menšin a většiny.

2. V této souvislosti strany mimo jiné poskytnou odpovídající možnosti pro další vzdělávání učitelů a přístup k učebnicím a umožní kontakty mezi studenty a učiteli různých komunit.

3. Strany se zavazují podporovat rovnost příležitostí přístupu příslušníků národnostních menšin ke vzdělání na všech úrovních.

Článek 13

1. V rámci svého vzdělávacího systému strany uznávají, že příslušníci národnostní menšiny mají právo zakládat a spravovat svá vlastní soukromá vzdělávací zařízení.

2. Výkon tohoto práva pro strany nepředstavuje žádný finanční závazek.

Článek 14

1. Strany se zavazují uznávat, že každý příslušník národnostní menšiny má právo učit se svému menšinovému jazyku.

2. V oblastech obývaných příslušníky národnostních menšin tradičně nebo ve značném množství strany usilují, pokud existuje dostatečný požadavek, zajistit, pokud je to možné a v rámci svého vzdělávacího systému, aby příslušníci národnostních menšin měli odpovídající možnosti pro výuku menšinového jazyka nebo získávání vzdělání v tomto jazyce.

3. Odstavec 2 tohoto článku je uplatňován, aniž by to bylo na újmu učení se úřednímu jazyku nebo výuce v tomto jazyce.

Článek 15

Strany vytvářejí podmínky nezbytné pro účinnou účast příslušníků národnostních menšin v kulturním, společenském a hospodářském životě a ve veřejných záležitostech, zvláště pak v těch, jež se jich týkají.

Článek 16

Strany se zdrží opatření, která mění poměr obyvatel v oblastech obývaných příslušníky národnostních menšin a která mají za cíl omezit práva a svobody vyplývající ze zásad zakotvených v této rámcové Úmluvě.

Článek 17

1. Strany se zavazují nezasahovat do práva příslušníků národnostních menšin navazovat a udržovat přes hranice svobodné a pokojné vztahy s osobami držujícími se právoplatně v jiných státech, zvláště s těmi, s nimiž sdílí stejnou etnickou, kulturní, jazykovou nebo náboženskou identitu nebo společné kulturní dědictví.

2. Strany se zavazují nezasahovat do práva příslušníků národnostních menšin účastnit se činností nevládních organizací, a to jak na národní, tak i na mezinárodní úrovni.

Článek 18

1. Strany usilují, pokud je to nezbytné, o uzavírání dvoustranných a mnohostranných dohod s jinými státy, zvláště se sousedními státy, za účelem zajištění ochrany příslušníků dotyčných národnostních menšin.

2. V náležitých případech strany přijímají opatření na podporu přeshraniční spolupráce.

Článek 19

Strany se zavazují respektovat a uplatňovat zásady zakotvené v této rámcové Úmluvě, přičemž provádí, pokud je to nezbytné, jen taková omezení nebo výjimky, které jim umožňují mezinárodní právní instrumenty, zejména Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod, a to pokud se vztahují k právům a svobodám vyplývajícím ze zmíněných zásad.

ODDÍL III

Článek 20

Při výkonu práv a svobod vyplývajících ze zásad zakotvených v této rámcové Úmluvě každý příslušník národnostní menšiny respektuje vnitrostátní právní řád a práva ostatních, zejména práva příslušníku většiny nebo jiných národnostních menšin.

Článek 21

Nic v této rámcové Úmluvě nesmí být vykládáno tak, jako by zahrnovalo právo vyvíjet činnost nebo dopouštět se jednání, které je v rozporu se základními zásadami mezinárodního práva, zejména se zásadami svrchované rovnosti, územní celistvosti a politické nezávislosti států.

Článek 22

Nic v této rámcové Úmluvě nesmí být vykládáno tak, jako by omezovalo nebo rušilo jakékoliv lidské právo nebo základní svobodu, které mohou být zajištěny zákony kterékoliv smluvní strany nebo jakoukoliv jinou dohodou, již je tato stranou.

Článek 23

Práva a svobody vyplývající ze zásad zakotvených v této rámcové Úmluvě, pokud jsou předmětem odpovídajícího ustanovení Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod nebo Protokolů k této Úmluvě, jsou chápány tak, aby byly v souladu s ustanoveními této Úmluvy a Protokolů k ní.

ODDÍL IV

Článek 24

1. Sledováním provádění této rámcové Úmluvy smluvními stranami je pověřen Výbor ministrů Rady Evropy.

2. Strany, které nejsou členy Rady Evropy, se účastní prováděcího mechanismu způsobem, který bude určen.

Článek 25

1. Do jednoho roku po vstupu této rámcové Úmluvy pro příslušnou smluvní stranu v platnost poskytne tato smluvní strana generálnímu tajemníkovi Rady Evropy úplné informace o legislativních a dalších opatřeních, která byla přijata k naplnění zásad zakotvených v této rámcové Úmluvě.

2. Poté bude každá strana pravidelně a kdykoliv o to Výbor ministrů požádá poskytovat generálnímu tajemníkovi Rady Evropy jakékoliv další informace týkající se provádění této rámcové Úmluvy.

3. Generální tajemník předloží informace poskytnuté podle tohoto článku Výboru ministrů.

Článek 26

1. Při hodnocení adekvátnosti opatření přijatých stranami k uplatňování zásad zakotvených v této rámcové Úmluvě Výboru ministrů pomáhá poradní výbor, jehož členové jsou uznávanými odborníky v oblasti ochrany národnostních menšin.

2. Složení poradního výboru a jeho jednací řád stanoví Výbor ministrů do jednoho roku od vstupu této rámcové Úmluvy v platnost.

ODDÍL V

Článek 27

Tato rámcová Úmluva je otevřena k podpisu členskými státy Rady Evropy. Do doby jejího vstupu v platnost je otevřena k podpisu rovněž kterémukoliv dalšímu státu, který k tomu bude přizván Výborem ministrů. Podléhá ratifikaci, přijetí nebo schválení. Ratifikační listiny a listiny o přijetí nebo schválení budou uloženy u generálního tajemníka Rady Evropy.

Článek 28

1. Tato rámcová Úmluva vstoupí v platnost první den měsíce následujícího po uplynutí období tří měsíců od data, ke kterému dvanáct členských států Rady Evropy vyjádří souhlas být vázán Úmluvou v souladu s ustanoveními článku 27.

2. Ve vztahu k jakémukoliv členskému státu, který následně vyjádří souhlas být vázán Úmluvou, vstoupí tato rámcová Úmluva v platnost první den měsíce následujícího po uplynutí tří měsíců od data, ke kterému byly uloženy ratifikační listiny nebo listiny o přijetí nebo schválení.

Článek 29

1. Po vstupu této rámcové Úmluvy v platnost a po konzultacích se smluvními státy může Výbor ministrů Rady Evropy na základě rozhodnutí, přijatého většinou stanovenou v článku 20.d Statutu Rady Evropy, přizvat k přístupu kterýkoliv nečlenský stát Rady Evropy, který byl přizván k podpisu a ještě tak neučinil, a kterýkoliv jiný nečlenský stát.

2. Pro přistupující stát vstoupí rámcová Úmluva v platnost první den měsíce následujícího po uplynutí období tří měsíců po datu uložení listin o přístupu u generálního tajemníka Rady Evropy.

Článek 30

1. V době podpisu nebo při ukládání ratifikačních listin nebo listin o přijetí, schválení nebo přistoupení může kterýkoliv stát specifikovat území, za jehož nebo za jejichž mezinárodní vztahy je odpovědný, na něž se bude vztahovat tato rámcová Úmluva.

2. Kterýkoliv stát může kdykoliv později prohlášením sděleným generálnímu tajemníkovi rozšířit uplatňování této rámcové Úmluvy na kterékoliv další území specifikované v tomto prohlášení. Ve vztahu k takovému území vstoupí rámcová Úmluva v platnost první den měsíce následujícího po uplynutí období tří měsíců od data přijetí takového prohlášení generálním tajemníkem.

3. Jakékoliv prohlášení učiněné podle dvou předchozích odstavců může být ve vztahu k území specifikovanému v takovém prohlášení odvoláno sdělením zaslaným generálnímu tajemníkovi. Toto odvolání vstoupí v platnost první den měsíce následujícího po uplynutí období tří měsíců od data přijetí takového sdělení generálním tajemníkem.

Článek 31

1. Kterákoliv strana může kdykoliv vypovědět tuto rámcovou Úmluvu sdělením zaslaným generálnímu tajemníkovi Rady Evropy.

2. Toto vypovězení vstoupí v platnost první den měsíce následujícího po uplynutí období šesti měsíců od data přijetí takového sdělení generálním tajemníkem.

Článek 32

Generální tajemník Rady Evropy oznámí členským státům Rady, dalším signatářským státům a každému státu, který přistoupil k této rámcové Úmluvě:

- a) jakýkoliv podpis;
- b) uložení jakékoliv ratifikační listiny nebo listiny o přijetí, schválení nebo přistoupení;
- c) kterékoliv datum vstupu v platnost této rámcové Úmluvy v souladu s články 28, 29 a 30;
- d) jakýkoliv jiný akt, sdělení nebo oznámení, týkající se této rámcové Úmluvy.

Na důkaz toho níže podepsaní, kteří k tomu byli náležitě zmocněni, podepsali tuto rámcovou Úmluvu.

Dáno ve Štrasburku dne 1. února 1995 v jazyce anglickém a francouzském, přičemž obě znění mají stejnou platnost, v jednom vyhotovení, které bude uloženo v archivu Rady Evropy. Jeho ověřené kopie zašle generální tajemník Rady Evropy všem členským státům Rady Evropy a každému státu, jenž byl přizván k podpisu nebo k přístupu k této rámcové Úmluvě.